

Euroeconomia KKII

PUNCTUL
PE EUROPA

Emil DAVID

Cuvântul de ordine: AUSTERITATEA

După o vacanță de sărbători prelungite peste măsură, românii se întorc în viață reală buimăciți de semnalele de alarmă ale crizei mondiale. Ei afă acum că spectrul crizei financiare ce părea să bântuie aiurea pe Mapamond, la distanțe pe care le credeau liniștitore, se afă acum chiar aici, lângă ei, în România care se pretindea până mai ieri „tigrul” Uniunii Europene, sfidând prin ritmurile debordante de creștere logica scenariilor de criză.

Lansată cu un cor de varietate ale noului guvern alcătuit la comandă și amplificată zgomotos prin fanfara de alămuri mass – media, alarmă din debutul acestui an, îndemnurile stridente, patetice la chibzuiță și austeritate fac ca atitudinea realistă și echilibrată să degenereze într-o stare generalizată de panică, într-o veritabilă psihoză cu consecințe mult mai grave decât criza în sine.

continuare în pag. 3

Renault - Dacia Pitești

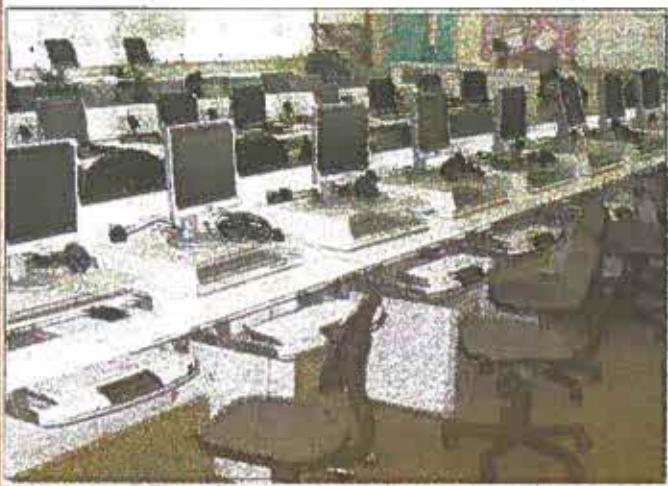
Cursul de schimb - câteva considerații -

dr. Eugen IORDĂNESCU

Din luna noiembrie 2008, cursul de schimb leu – euro a început să se deprecieze accentuat, depășind 4 lei la prima ședință de tranzacționare din acest an. Drept urmare, mass-media a tratat cu prioritate tema, posturi tv „de știri”, precum Realitatea sau Antena 3, alocând spații extinse discuțiilor despre implicațiile deprecierii leului. Din păcate, discuțiile au vizat mai degrabă simțul comun, moderatorii și invitații lor făcând, în cea mai mare parte, referiri la implicațiile economice asupra bugetelor familiale și individuale, precum scumpirea alimentelor, creșterea efortului financiar pentru plata ratelor și dobânzilor aferente creditelor contracurate în valută, scumpirea gigacaloriei furnizate în sistemele colective de încălzire etc.

Deprecierea accentuată a leului în raport cu moneda europeană are efecte de natură economică la nivel individual și macroeconomic, pe termen scurt și pe termen mediu – lung, de natură atât pozitivă, cât și negativă.

continuare în pagina 7.

SĂPTĂMÂNAL FINANCIAR - ECONOMIC nr. 198 anul 5 vineri, 16 ianuarie 2009 1 RON

Experiențele trecutului pentru deslușirea viitorului

Secolele XVIII – XIX: marea emancipare economică a Europei

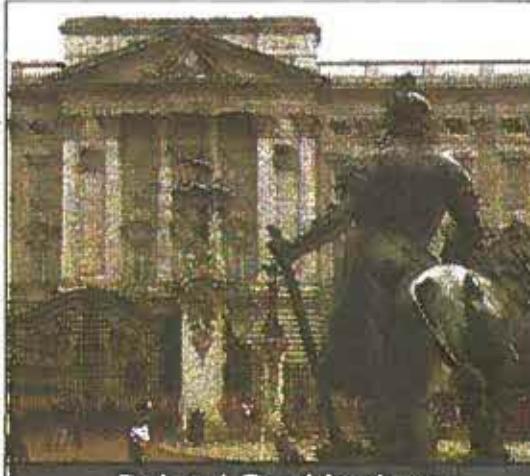
Dan POPESCU

„Adevărata cultură începe, probabil, în clipa când nu ne mai mulțumim să aflăm, când vrem să și înțelegem”

Octavian Paler

„Începând cu mijlocul secolului al XVIII-lea, o creștere fără precedent, asociată cu o spectaculoasă mutație economică și socială, va transforma Europa. Care a fost resorțul ei esențial? Cărbunele abundant? Mâna de lucru destul de ieftină? Liberalismul?” – așa începe profesorul francez Régis Bénichi studiul său consacrat „Irrezistibilei creșteri” și publicat în numărul octombrie – decembrie, 2008, al revistei „Les collections de l’Histoire”. Firește, întrebare îndreptățită, la care, folosind mai multe studii ale noastre, alte lucrări, articolul citat al lui Régis Bénichi, vom urmări să răspundem în rândurile de față. Dece istorie economică în plină, dură, dramatică criză economică mondială? Deoarece între timpurile respective – cel de atunci și cel de acum – se pot face și comparații iar „sistemul motoarelor” nu doar de intrare, ci mai ales de ieșire din criză, poate fi asemănător în bună măsură.

continuare în pag. 4

Palatul Buckingham

Plugușorul politicienilor, la împlinirea vîrstei de 19 ani.

Bilanț scurt și răspicat

Dan Alexandru POPESCU

pag. 2

Economia mondială în 2009 – încotro?

dr. Silvia MĂRGINEAN

pag. 5

Publicitatea pe internet,
o alternativă tentantă a publicității clasice

drd. Ioana BĂRBULESCU

pag. 5

Către o nouă spiritualitate a vieții
economice și sociale (II)

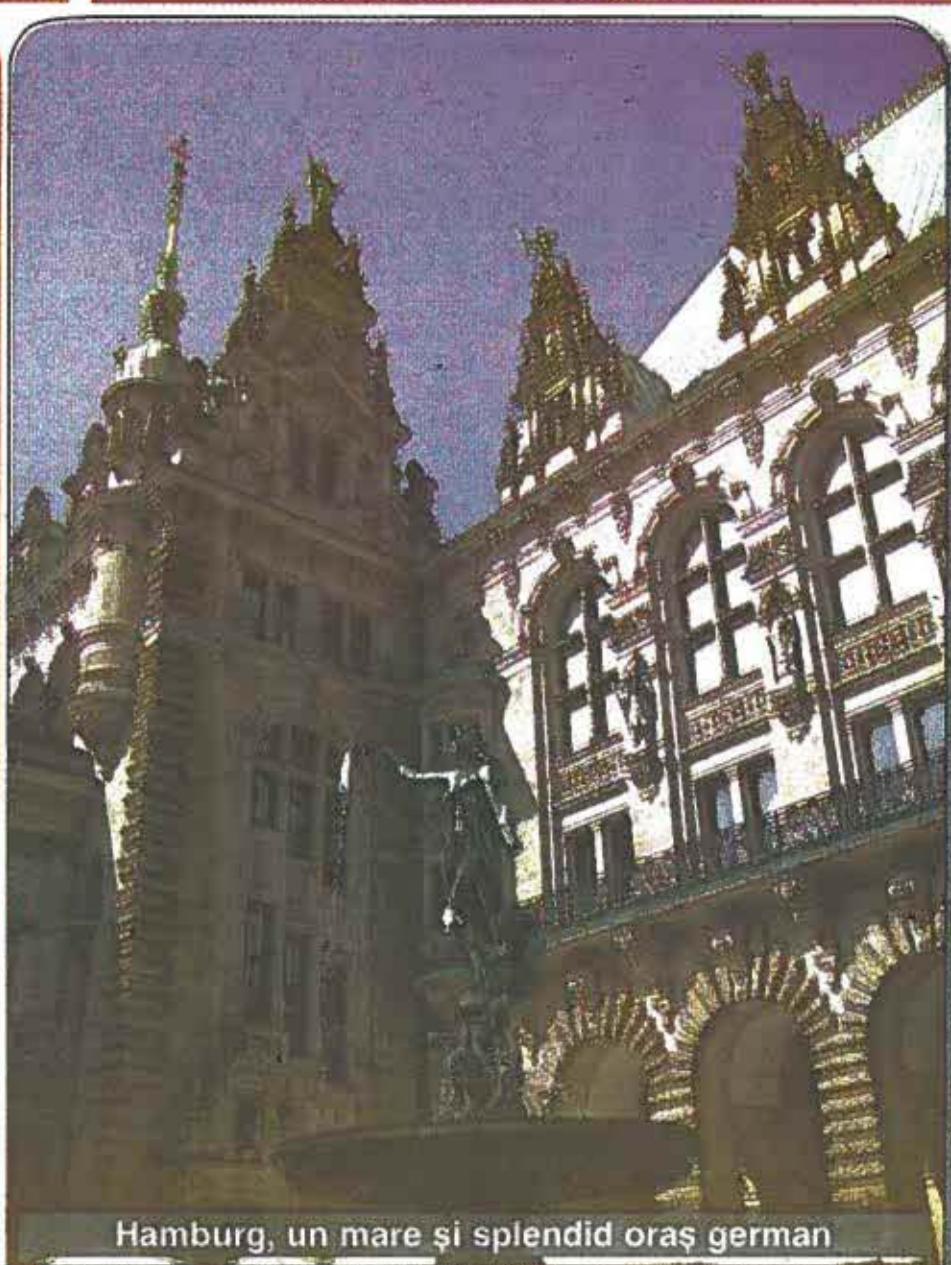
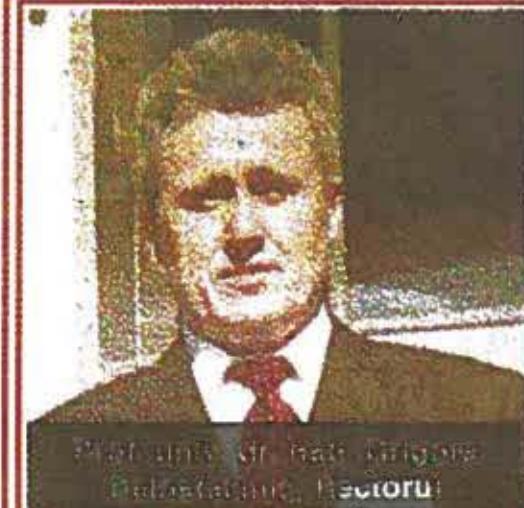
prof. univ. dr. Constantin POPESCU

pag. 6

Criza economiei de speculație și criza de paradigmă (I)

Dan POPESCU

pag. 6

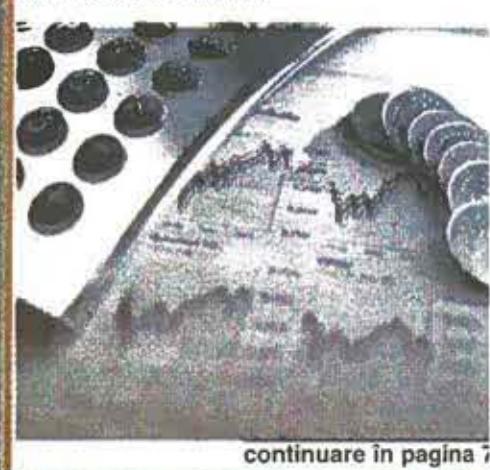
Hamburg, un mare și splendid oraș german

Profeția autoindusă a devalorizării leului

Dan SUCIU

Orice previziune ar un păcat fundamental. Poate induce evenimentul respectiv chiar dacă, fără aceste profeții, nu s-ar împlinit acel lucru. Nicăieri nu este evident acest fenomen decât în cadrul piețele monetare și bursiere. Dacă piețele cred că o acțiune va cădea, atunci acțiunea va cădea în cele din urmă, pentru că pur și simplu, toți analiștii profeti vor acționa luând drept certă analiza lor. Acest fenomen se petrece și cu leul. Prognoza de devalorizare a fost larg împărtășită de analiști bancheri și toți cei care utilizează mecanismul de schimb valutar.

continuare în pagina 7

Plugușorul politicienilor, la împlinirea vîrstei de 19 ani. Bilanț scurt și răspicat

Dan Alexandru POPESCU

[Prolog]

Aho, aho, străini și frați,
Stai puțin și mă ascultăți !
Că s-au strâns multe păcate,
Zeci de fapte vinovate,
Ce nu merită iertare.

Eu mi-am luat inima-n dinți,
Sătul fiind de știri fierbinți,
Și-am pornit a colindă,
Prin ziare a ură,
Răspunsuri a căuta.

[Actul I și e ngurul]
Iată, anul se înnoiește,
Alt guvern se și pornește,
Criza s-o mai atenueze,
Corupția s-o eradicheze,
Bugetul să-l deblocheze.

Vor pace și armonie,
Într-o nouă Românie !
Să schimbe sumbrul trecut
Căci nu-i timpul de pierdut,
Sunt atâtea de făcut.

[Epilog]
Fii serioși, măi oameni buni !
Să-i cinstim deja cu lauri,
Că i-au răpus pe balauri ?
Nu mai credem în minuni,
Gloria e la străbuni.

[Variantă de vers final]
Sau părem fraieri, nebuni ?

Rime simple, uneori ridicol de simple. Un mesaj pe înțelesul norodului. Cam la atât se rezumă, astăzi, scena politică românească : o operă de trei parale, într-o interpretare actoricească mediocră (deși probabil că n-aș da nici măcar cei doi bănuți din poveste, economiști cu greu în pușculița neamului, pe programele și strategiile de guvernare). Nu sunt un poet talentat. Sper, însă, ca narator să am mai mult succes. Ne-am obișnuit deja cu ieșirile în scenă ale politicienilor. "Dezaxat", îl caracterizează fostul președinte cu zâmbet etern pe un bătrânel, care îl huiduise și aruncase în el cu ouă (la Montréal, primise în dar, pe haine, niște brânză franțuzească, recomand totuși acestor "dezechilibrați" – în acceptație bolșevic-prezidențială –, să treacă și la alimente pe bază de carne, eventual un copan de pui sau niște șoric gras, pentru un meniu mai variat). Un om îndurerat și furios pe sensul denaturat al libertății câștigate în decembrie '89. Să fie poporul acesta nu numai prost, ci și dezaxat ? Hai, treacă de la mine, imbecili suntem cu toții, doar i-am suportat atâtă timp la putere pe niște politicieni incapabili și hoti. Să fim oare și dezaxați ? Dar aceia care și-au dat acordul sau au consumat tacit la balta de sânge a Revoluției, aceia cum ar trebui numiți ? Dar aceia care au dinamitat șoalul național, transformându-l într-o mociră de interes mărunte și ambiiții meschine, aceia cum ar trebui calificați ? Dar aceia care au frânat atâtă ană progresul economic și social al țării noastre, care au prădat avutul public și continuă să fie refractari normalității, aceia cum trebuie etichetați ? Drept criminali, bandiți periculoși, nemernici și mișei, jefuitori ai patrimoniului secular, escroci de ultimă speță ? Sunt prea blânde apelativele mele ? Sau poate prea dure și vă incomodează șezutul pe sofa ?

De 19 ani, țara merge prost în primul rând pentru că este prost, condusă. Realizările temerare nu se pot raporta, cu toată bunăvoiețea, la acția de guvernare pus exclusiv în slujba cetățeanului și a interesului general, așa cum scrie în cartea democrației. Ritmul de dezvoltare a României post-comuniste (deși lent, totuși există) s-a datorat, în mare măsură, unor strădani personală și unor oameni providențiali, dar majoritatea anonimi, inițiativelor din mediul privat, investițiilor străine, emergenței structurilor și relațiilor de tip capitalist, necesităților tot mai crescănde ale populației și complexității societății în care trăim, deschiderii granitelor și posibilității de a învăța de la vecinii noștri din Vest, last but not least, conjuncturii mondiale, globalizării atotputernice, lărgirii sferei de influență a NATO și extinderii UE spre aceste culturi neglijate ale Europei. De toți factorii, expuși succint aici, trebuie să ținem cont atunci când interpretăm pozitiv evoluția țării noastre în ultimii 19 ani. În ecuația dată întâlnim, din păcate, foarte puțin sprijin instituțional, legislativ și politic, foarte puțin efort al mecanismului de stat îndreptat către îmbunătățirea vieții românilor. Read my lips : voi, cei ce ne guvernați prost, sunteți vinovați și penibili că nu vă asumați culpa ! Eu nu vă fac nici dezaxați, nici prostnaci, pentru că știu că, mai presus de toate, vă credeți șmecheri și deasupra noastră. Dar, într-o Românie europeană, în interiorul civilizației expansive a mileniului 3, cu tineri care și fac studiile și călătoresc nestingheriți în Occident, care compară și aleg, cu noi generații care nu vor căci despre Ceaușescu and Co. decât din niște manuale de istorie editate bilingv, cu o multiitudine de culturi care interacționează permanent și la care avem acces liber, "băieți deștepti", personajele de frunte ale tranzitiei, nu mai definesc decât un stil desuet, o clasă expirată.

Sunteți vinovați și penibili, pentru că vă lăudai atât de mult și lăsați în urmă foarte puține, pentru că vă considerați pregătiți să faceți față provocărilor, dar sunteți doar niște amatori și încrezuți, pentru că vă lipsește imaginația și, deopotrivă, perspectiva pe termen mediu și lung (nimic nu vă preocupă, în afara duratei unui mandat), pentru că sunteți lipsiți de elementarul vizionarism care face diferența dintre un politician de duzină, cum cresc atâtă în pepinierile de partid, și un veritabil om politic, folositor patriei sale, pentru că vă confundați ajungeți să ștergeți cu fruntea seniorială noroiul de pe ghetele rupte ale unei nații căzute în servitute veșnică și bătute de istorie, pentru că considerați guvernarea poporului un premiu, pe care însă nu-l meritați și, de aceea, nici nu reușiti să vă ridicați la înălțimea nobilului mandat care vă parvine prinț-o înșelare abuzivă a sortii, pentru că faceți promisiuni absurde unei populații flămânde și disperate, pentru că bunăstare socială, prosperitate economică și performanță politică nu reprezintă pentru voi decât niște expresii ușor de citat.

Trăim în țara dezolantă a paradoxurilor, pentru că orice român sănătos la minte își dă seama de lipsa de logică a lucrurilor din jurul lui, dar nu poate face nimic, într-o țară divizată în cheflii și ciofingari, pe de-o parte, iar la polul opus se află cei frustrați de prima categorie. Trăim în țara în care școala se face după ureche, nu după principii, în țara în care sănătatea este pe ultimul loc pe lista priorităților, iar supraviețuirea este o artă, în țara în care spitalele dispăruiesc ființă și suferința umană, iar medicamentele nu compensează stresul, insatisfațiile și uzura zilnică, în țara în care condițiile de viață se degradează constant, în ciuda belșugului din statistici, în țara în care accidentele rutiere sunt mai numeroase decât gropile din șosele, în țara în care TIR-urile trec prin mijlocul orașului, pentru că decidenții n-au reușit să cadă la învoială pentru a le deturna pe o banală centură, în țara în care se consumă în neșire, și care produce doar deșeuri și fișe, în țara în care nimic nu se pierde, totul se transformă (până și darea și luarea de mită se transformă în model de bune practice), în țara în care rapidul se grăbește încet pe calea ferată, nu pentru a se conforma zicalei, ci de frică să nu lezeze dreptul la odihnă al șinelor (de

răbdarea șifonată și greu încercată a călătorilor nimeni nu se îngrijește), în țara în care domnește mitocănia, iar modestia se pedepsește prin nebăgare în seamă, în țara în care bogatul comandă, săracul plătește nota, iar clasa de mijloc emigrează, în țara în care amintirile te chinuiesc, în țara în care înainte căștagai decent, dar nu găseai produse, iar acum poti cumpăra orice, dar nu mai ai bani, în țara în care facturile sunt mai mari decât salariul, iar autoritățile încasează o cifră record de impozite și taxe, în țara în care conviețuim, gândim și bârfim en gros, și unde doar verbul "a murit" este en détail, în țara în care nici un miracol nu durează mai mult de o zi (adică, până când se dezmetește aproapele nostru că i-a dispărut capra prin farmecele Omidei), iar legea și mai puțin, în țara în care Revelionul manelelor face rating uriaș, în țara în care omul, ieșit să se relaxeze în weekend, coabitează nestânjenit cu maldăru de gunoaie și îndură la nefărșit stihile dezlinite de decibeli ai compatrioților, în țara în care vestiile mici sfărâie și pe plajă, și pe zăpadă, iar mirosul de pomană este atemporal. Un obișnuit v-ar spune: "e treabă de genă, dom'le, noi suntem de vină, frumoasă țară, păcat că-i populată, nu ne vom schimba niciodată". Iar această filozofadă simplă nu mi-ar stârnii deloc sentimentul național.

Sunteți vinovați și penibili, pentru că, după 19 ani, încă ne amăgiți, fără a fi trași la răspundere, pentru că ati demonetizat doctrinele și ideile politice, compensându-le cu oportunismul și traseismul de partid, pentru că oferiți poporului, în ziua festivă a Marii Uniri, fasole și cărnăți cu porția, pentru că voi să vă ghifuiți din ciolan, după bunul plac, tot timpul anului, pentru că furați ca-n codru, dar locuți în vile și palate, pentru că faceți haz de necazul oamenilor, pentru că aveți milioane de euro în conturi, în timp ce români acumulează doar mii de probleme, pentru că România încă nu și-a recăpătat demnitatea și se identifică pe harta țărilor în curs de dezvoltare, pentru că jocul se poartă după tipicul "nici o regulă" și "fiecare pentru el", iar voi, care ar trebui să reprezentați crema națională, sunteți cei mai înverșunați cartoforii cu destinele umbrite ale țării. Sunteți vinovați și penibili, pentru că, pur și simplu, găsești în orice zi, în orice clipă, suficiente motive de inspirație pentru articole și eseuri precum cel de fată (și, fie vorba între noi, să am căsăturat să-mi pierd timpul ascuțindu-mi penița contra vântului), pentru că traiul conjugat la imperfect miroase urât, prezentul sună incert, iar viitorul ce bate la ușă e mic și negru, pentru că nu aveți responsabilitatea actului politic și pentru că nu vă este frică nici de Dumnezeu, nici de justiție (de societatea civilă, săracuța, ce să mai vorbesc... Zadamice strădaniile ale unora care încă mai cred că puterea aparține celor mulți. Ce timpuri, ce moravuri, ce slogan!), pentru că vă arde doar de combinații, și reticuri și potlogării, interesându-vă mai puțin greutățile contemporanilor voștri, Spiritul Sfânt și litera legii. Sunteți vinovați și penibili, atunci când încercați să recăștați favorurile publicului, după ce ați căzut în dizgrația lui, pentru că pozatai în arhangeli luptând cu hidra corupției, dar voi însăvârșați întruchipați unele dintre capetele cele mai nesătioase și învierite ale monstrului, pentru că n-ai reușit să construji decât vreo 200 de km de autostradă în 19 ani (deci, în medie, circa 10 km/an) și, astfel, ne păstrăm poziția codașă în Europa la acest capitol esențial din ciclul dezvoltării. Sunteți vinovați și penibili pentru că, într-o zi de sărbătoare, am fost nevoit să alerg la un veterinar cumsecade cu un biet maidanez lovit de mașină și abandonat pe stradă, pentru că voi n-ai fost în stare să așezați într-un cadru corespunzător problema cainilor comunitari (se mizează inconsistent pe sufletul creștinesc, în absența unor instituții abilitate care să se ocupe de protecția animalelor și crearea unor adăposturi specializate), pentru că lumea nu numai că nu mai consumă politică, dar s-a și scârbit de ea (de asemenea, știința politicului nu mai are nicio căutare, în măsura în care diplomele și hobby-urile guvernătorilor sunt dintre cele mai exotice), iar voi nu vă mai bucurați nici de încrederea, nici de prețuirea noastră, pentru că ati dezgolit de substanță formula clasnică a unei elite conducețoare, transformând-o în polită de plată pentru diverse gaști ai căror fidei își reinnoiesc, la intervale regulate, jurăminte de politruci. Nu continui să-mi mai vârs amaruil, că ar trebui să o lungesc la infinit, iar simpaticul meu cătă a declarat război aspiratorului și trebui să intervin, pentru a încerca un armistiu între cei doi. Vă rog iertați-mi, pe alocuri, transparenta limbajului, reflectată în siragul de metafore și populisme, poate prea nuanțate (măcar eu nu candidez la vreo funcție, ca să am nevoie de voturile cîștitorilor mei). Este adevărat, cei mai mulți dintre noi păcătuim prin indiferență față de ceilalți și stăm, cuminti, în băncile noastre, lăsându-i pe alii să ia decizii. Așa ne-au obișnuit să facem, așa ne-am obișnuit să fim, obedienti înainte de toate, pasivi față de profiturile ilicite, afacerile de familie și văduvirea bugetului obștesc. Dar... orice învăț are și dezvălu. Vajnicii nostri cărmuitori, după 19 ani de exercițiu puterii, ar trebui să arate, totuși, că le pasă de noi (oare pe când vor da și socoteală ?). Cât de puțin. Măcar pentru simplul fapt că o audiență atât de ascultătoare este mană cerească la casa drăcului politic.

Cuvântul de ordine: AUSTERITATEA

Emil DAVID

urmare din pag. 1

Oricum, românul a înțeles, și fără dangătul de clopoțe ce anunță pârjolul, că a apus vremea șugubățului „să trăiti bine”, înlocuit fiind de sloganul disperării „să supraviețuți, cât de cât, cu bine”. Ghișeul de promisiuni electorale s-a închis definitiv. Guvernul, emanat din „Parteneriatul pentru România”, elaborează de zor savante strategii anti-criză, croiește bugete de austereitate și bagă spaimă în români cu ciudate și, până mai ieri, blamate ordonanțe de urgență.

Logica este fără cusur: o stare de urgență nu se poate rezolva decât cu ordonanțe de urgență!

Într-adevăr, spectacolul deciziilor pompieristice pare să confirme debutul cu stângul al actualei guvernații. Cu cine s-a gândit aceasta să înceapă austereitatea? De unde vrea să facă rost de bani pentru un buget de criză? Răspunsul îl aflăm în trei ordonanțe de urgență, lansate în eter când nici măcar nu se încălzeră bine scaunele sub fundurile ministeriale. Prima – interzice pensionarilor să mai cumuleze alte venituri de la stat. A doua – blochează pentru un an toate posturile din sistemul bugetar. A treia – plafonează indemnizația de creștere a copiilor. Toate trei, criticabile. Toate trei retractabile, întrucât efectele colaterale ale acestora, reacțiile spontane de nemulțumire ale diferitelor categorii sociale afectate de noile reglementări creează din start premsa unor viitoare excepții de la lege și încordează inutil atmosfera și aşa încărcată de psihoză crizei financiare.

Părerea cvasigenerală este că s-a început precipitat și nedокументat cu problemele și domeniile cele mai puțin semnificative pentru echilibrarea unui buget anticriză, iar efectele anticipate în plan financial vor fi derizorii. Altele sunt prioritățile majore și ele se găsesc pe toate planurile economiei reale, acolo unde, de fapt, criza dă în clopot.

1. Prăbușirea monedei naționale

Leul nostru, aflat în cădere liberă, a doborât fulgerător, în acest început de an, toate barierele psihologice și maximele istorice posibile.

Bugetul național pe 2009 a fost croit inițial pe un curs de schimb de 3,8 lei/euro. Evident, în prezent, nimic nu

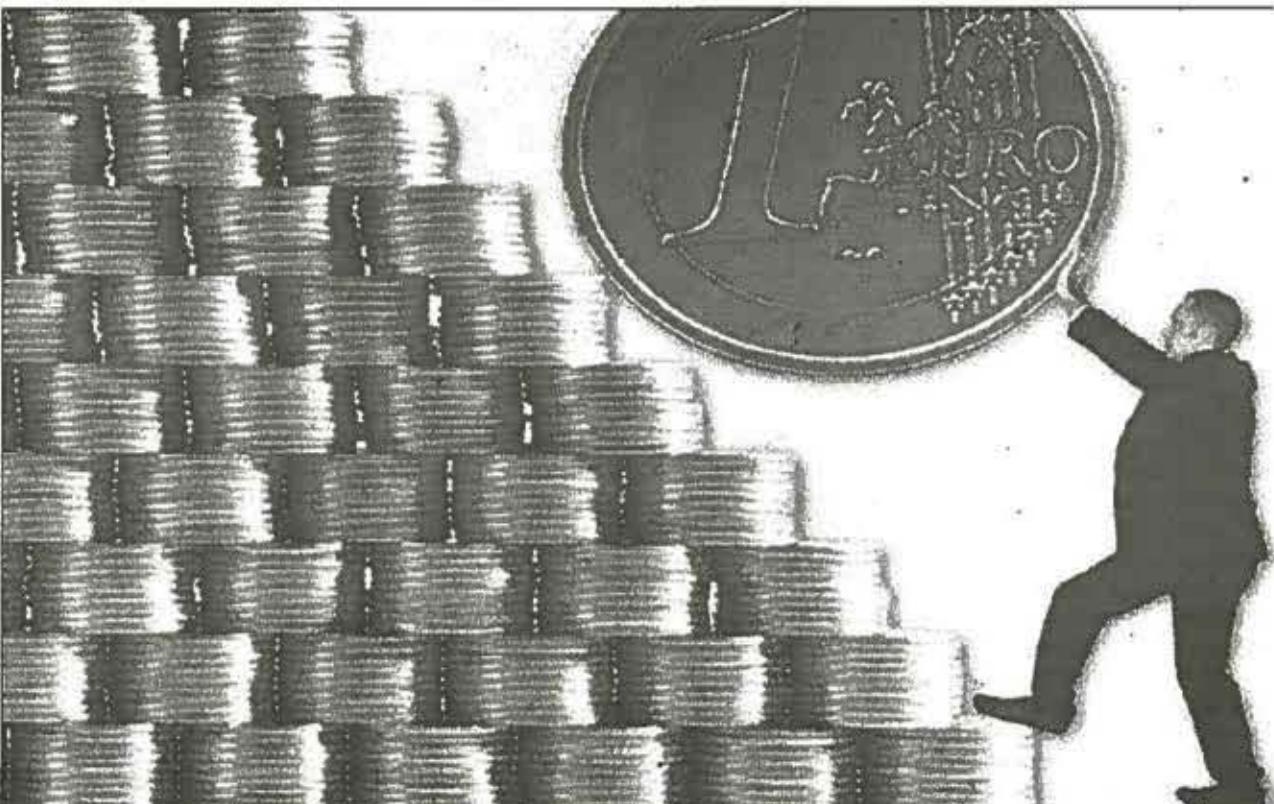
mai este valabil, atâtă vreme cât euro „bate”, încă de pe acum, spre 4,5 și, din estimările analiștilor economici, nu se va opri, până nu va atinge incredibilul nivel de 5 lei. Consecințele sunt dezastroase, pentru că această depreciere accentuată va scumpi importurile de care suntem total dependenti, și va falimenta companiile și persoanele fizice care au accesat credite în valută.

Remedii posibile? Mai dramatic ca oricând, lipsesc cu desăvârsire, pentru că statul nu mai are de mult pârghii decisive de acțiune, noi rămânând victimele speculatorilor de pe piața finanțier-valutară și ale proprii noastre neputințe. Practic, evoluția actuală a cursului valutar este oglinda fidelă a slăbiciunilor cronice ale economiei românești, a lipsei de competitivitate a exporturilor românești, exportatorii aflându-se într-o criză acută de comenzi și vânzări. Comerțul exterior a căzut cu 30 până la 50 la sută, în ultima parte a anului trecut. Banca Națională a României tace și nu se mai arată dispusă să intervină cu corecții pe piața valutară. În fond, decalajul dintre încasările și plățile externe nu se poate acoperi prin cosmetizări, ci doar cu valută forte, astfel că presiunea pe moneda noastră națională va fi din ce în ce mai mare. Iar deprecierea leului este un cost pe care îl suportă întreaga populație.

În aceste condiții, accesul la fondurile structurale reprezintă singura speranță de aflux de valută. României îi se oferă circa 3 miliarde de euro, în 2009. Pornind de la experiența tristă a accesării fondurilor de preaderare, când grămezi de bani comunitari au rămas neutRALizați, este legitimă întrebarea: vom fi mai pricuși și mai harnici vizavi de noile fonduri structurale? Programul de guvernare promite că DA, însă nu ne spune și cum...

2. Degingolada indicatorilor macroeconomici

Câteva exemple sunt mai mult decât edificatoare. Ne lăudăm de zece ani cu ritmuri înalte de creștere economică, dar în ultima jumătate din acest deceniu tabloul evoluției indică alarmant o creștere economică nesănătoasă și dezechilibrată. Bazat în principal pe importuri și consum. Într-adevăr, dacă în ultimii cinci ani PIB-ul României a crescut de două ori, ajungând la 588,1 miliarde lei în

2009, deficitul de cont curent extern a sporit, în aceeași perioadă, de sase ori, urcându-și proporția în echivalent PIB de aproape trei ori, de la 5 la sută la 14 la sută.

Pe de altă parte, la finele anului trecut, în vreme ce datoria externă a României era în creștere continuă, rezervele valutare ale BNR au scăzut într-o singură lună, cu peste 1 miliard de euro.

De-a dreptul dubioasă apare explozia decalajului – record dintre cheltuielile și încasările bugetare din 2008. La finele lui noiembrie, guvernul Tăriceanu anunță un deficit de 2,9 la sută din PIB. După o lună, guvernul Boc constată că deficitul bugetar ajunsese, de fapt, la 5,2 la sută!

Misterele care produc schimbarea la față a unui buget național după cum bat vânturile puterii vor rămâne probabil îngropate pentru veșnicie în mizeria unei tranziții în care ne-am tot autoiluzionat cu performanțe economice găunoase.

3. Îngropări de avalanșă scumpirilor

Dacă există o singură certitudine în jurul previziunilor ce însoțesc anul 2009, aceasta este scumpirea traiului de fiecare zi al romanului. Anul a debutat în forță cu scumpiri la benzina, motorină, băuturi și țigări, asi-

gurări de răspundere civilă auto etc. În plus, deprecierea leului a urcat semnificativ prețul alimentelor, circa 80 la sută din produsele agro – alimentare de pe piața României fiind asigurate din import. Din trimestrul II, se anunță tranșă inevitabilă de scumpiri la gaze naturale și energie electrică. Facturile la întreținerea locuințelor cresc și ele în acest an cu cel puțin 20 la sută. Una peste alta, o anchetă a bugetelor de familie, realizată de Institutul Național de Statistică, ne demonstrează că asigurarea hranei zilnice și a confortului minim necesar unui trai decent presupune, în România, o cheltuială lunară de cel puțin 1.400 lei pentru o gospodărie, la care se adaugă plata taxelor și impozitelor, care se ridică în medie la 312 lei, lunar. Deci, 1.731 de lei necesari în fiecare lună pentru un buget familial echilibrat. De partea cealaltă, a veniturilor, INS ne arată că media căștigurilor salariale nete a ajuns la cel mult 1.300 lei lunar. De unde poate scoate românul diferența care să-i asigure supraviețuirea? Programul de guvernare nu ne spune, iarăși, nimic, sau, mai degrabă, ne sugerează, subtil și pervers, soluția, atunci când, de pildă, anulează legea privind majorarea salariilor unor largi categorii sociale: prin austereitate.

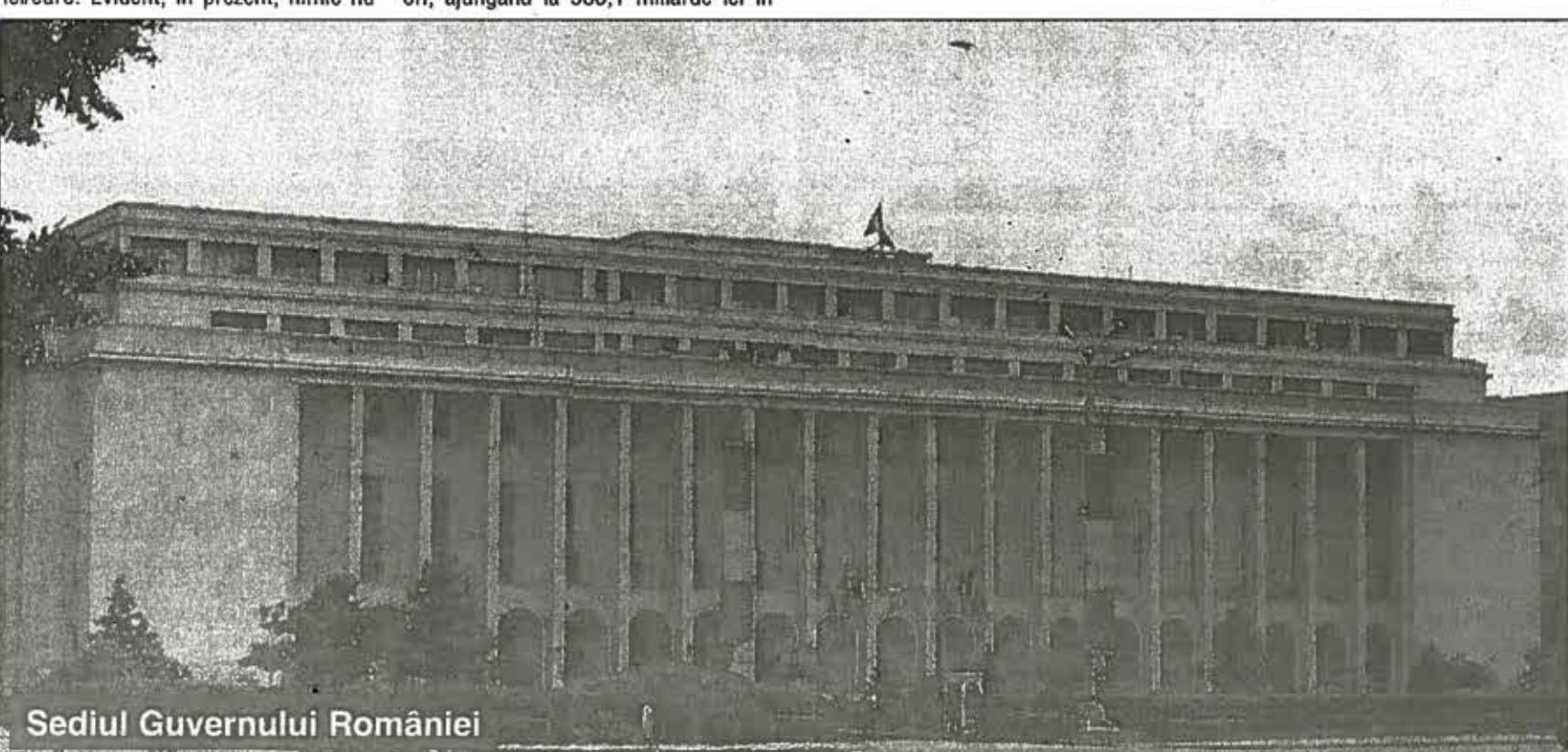
Deloc întâmplător, presa românească abundă, în ultima vreme, de sfaturi

și „retete” în gestionarea bugetelor personale la vreme de criză. Reținem căteva, cu precizarea că ele ar putea intra în cartea umorului negru: plătiți cumpărăturile cu bani peșin și nu cu carduri; cumpărați produse vrac sau din magazinele de discount; renunțați la achiziționarea de electrocasnice noi și vorbiți mai puțin la telefon; optați, în timpul liber, pentru o plimbare prin parc și recitați cărțile din biblioteca personală; țineți un caiet cu societeli, în care să notați cheltuielile zilnice maxim admise... În concluzie, starea de criză a devenit, în România, evidentă pe toate planurile. Ea este reală, dar și indusă. Pe plan mental, românii sunt victimele unui soc existențial și emoțional: de la optimismul deșăntălat din toamna trecută, la panica și psihoza din această iarnă. Salvarea lor s-ar putea să vină din neîncrederea funciară în vorbele, promisiunile și amenințările politicianilor. Ei nu au crezut în minunile invocate de Tăriceanu, nu sunt dispuși să-și asume nici discursul apocalitic al lui Boc. Pentru români, și minunile și tragediile tin trei zile. Până la urmă, dacă nu avem infailibile strategii anticriză, măcar să avem detașarea necesară față de amenințările zilei de mâine.

La Bruxelles, în holul sediului Consiliului European, noua delegație a președintei UE, Cehia, a inaugurat o expoziție inedită de grafică și afișe, ce se vrea reprezentativă pentru spiritul și imaginea fiecărei țări membre a Comunității Europene. În dreptul României, afișul prezintă chipul fioros al lui Dracula, înscriș în contururile țării. Textul din „caietul de prezentare” este mai mult decât revelator:

„Bine ați venit în Tinutul lui Dracula. Suntem o periferie fără sfârșit, o țară prea săracă pentru a-și susține propria existență, dar și prea bogată pentru a atrage banii pe care țările dezvoltate îl dau țărilor în curs de dezvoltare. Suntem un popor obișnuit să lucrăm cu bugete zero, suntem maeștri soldurilor, ai publicității înșelătoare și ai improvizării. Abia în ultimii ani am realizat că salvarea noastră este tocmai expunerea acestui statut al românilor – ceva ce ne face cel puțin mai interesanți în ochii celorlalți”.

Chiar așa: ce le-a mai rămas azi românilor, decât hazul de necaz și speranța că recesiunea și criza vor dispărea sfârtecate de colții marelui și nepieritorului nostru Dracula?

Sediul Guvernului României

Secolele XVIII – XIX: marea emancipare economică a Europei

Dan POPESCU

urmare din pagina 1

Așadar, o experiență a trecutului, în mod sigur semnificativ pentru deslușirea viitorului...

Între mijlocul secolului al XVIII-lea și 1914, Anglia și, pe urmele sale, statele Europei septentrionale și occidentale vor realiza o spectaculoasă mutație economică și socială. Este ceea ce s-a numit și se numește „Revoluția industrială”. Totul a început în Anglia, unde, în decursul secolului al XVIII-lea, nobilimea funciară pasionată de agronomie debutează revoluția agricolă. Utilizarea plantelor furajere bogate în azot, precum trifoiul sau lucerna, va permite suprimarea „pârloagei tradiționale un an din trei”, extinderea considerabilă a suprafețelor cultivate și o mai bună hrănire a septelului. S-au depășit și toate acele constrângeri interzicând orice închidere a exploatațiilor cu scopul de a permite animalelor să pască pe ansamblul pământurilor. Multumită, dar, acestor mișcări de închidere „care se finalizează spre debutul secolului al XIX-lea” în Anglia, pământurile, proprietățile, practic, au fost regrupate în profitul celor mai dinamici, iar acei tărani care au sărăcit să-și îndreptă spre orase. - O industrie ce se poate construi - ce urma să fie construită - avea, și pe această cale, de unde să-și recruteze forță de muncă.

Mecanismul, cel puțin în acest segment, este clar. Consecințele unei astfel de revoluții agricole s-au devedit decisive. Îmbogățirea unor proprietari rurali, a unor fermieri, a degajat și posibilități de economisire, economii pe care băncile rurale le-au pus la dispoziția industriei, a întreprinzătorilor industriali. Și, cum spuneam, exodul rural a liberalizat o mână de lucru abundantă și ieftină. Având în vedere o astfel de mutație,

ruralul va furniza, tot mai mult, o piață semnificativă pentru industrie. Fenomenul, însă, trebuie înțeles în întreaga sa complexitate. Anglia va juca, de asemenea, un rol primordial în ce privește inovațiile industriale, cel puțin până la mijlocul secolului al XIX-lea. Pusă la punct încă din primele decenii ale secolului XVIII - ne-am mai referit astfel în revistă - substituirea de către cărbune a lemnului pentru producția de fontă va reprezenta un impuls serios dat siderurgiei și, în bună măsură, centrării acesteia pe zăcămintele de cărbune. În același timp, inventând, în 1733, suveica zburătoare, John Kay - despre el este vorba - va declanșa un anume „dezechilibru dinamic” ce va stimula esențial o lungă perioadă de inovații în domeniul filaturilor și apoi al țesăturilor. Veșmintele oamenilor erau mult mai complicate - și mai elegante, dorim s-o spunem - comparativ cu cele de astăzi, vestoanele, pardesiile, paltoanele erau cu faldu里 și plătci, pălăriile erau bogate, ceea ce alimenta „foamea de țesături” la o populație care începuse să aibă, pe o scară în creștere, și un gust mai bun, dar și venituri mai mari. Nici prețurile nu

erau prea ridicate, astfel că industria textilă britanică, alimentată de materie primă ieftină venită din colonii, va domina realmente lumea până în ultima treime a secolului XIX. O veritabilă „locomotivă” pentru întreaga economie, iar Anglia un captivant exemplu pentru celelalte țări mai ales vest - europene unde nevoie impuneau în aceeași direcție.

Anglia va fi locul unde James Watt, preluând „produsul” de mai devreme al lui Papin, din Franța, va pune la punct între 1760 și 1785, prima mașină, eficace, cu vapor. Repede, repede promovată de industria engleză, ea, mașina cu vapor, va favoriza regruparea activităților și prevalența uzinelor în raport cu atelierele. În producția de cărbune, într-o creștere impresionantă, va deveni cu adevărat „pâinea industriei”. Englezii vor fi, în aceeași măsură, pionierii revoluției în transporturi, în 1830 inaugurându-se prima cale ferată și primul transport de călători între Manchester și Liverpool, mecanicul George Stephenson fiind acela care a pus la punct construcția locomotivei. „Railway mania” va câștiga rapid continental european și, pe urmă, lumea întreagă. Tot aici s-

a inventat vaporul cu aburi, care va înlocui tot mai mult „pânzele” și care va aduce comerțului internațional un plus impresionant de capacitate, de viteză și de regularitate. Iar Anglia va rămâne, până prin 1914, prima națiune maritimă a lumii - câștigase încă din a doua jumătate a secolului XVIII bătălia cu Olanda pentru „cărușia mărilor”, ea având și sănătire navale importante. Va dispune de prima flotă comercială și militară a lumii și va controla efectiv toate marile legături ale traversării oceanelor și mărilor.

Toate acestea și întrucât mediul spiritual, științific al Angliei era fermentativ, stimulativ, emancipativ. Avea, încă din secolul XV, mai multe universități unde se studiau și idei, concepte, teze, teorii, dar unde existau, funcționau și laboratoare valoioase, se vădeau deschideri practice esențiale. Se promova ideea unui întreprinzător activ, pasionat, dar și preventor, inteligent și chiar „șiret”, entuziasmat dar și lucid, deopotrivă. Anglican mai ales, cu astfel de virtuți promovate de credința sa, dar nu acesta era, credem, aspectul fundamental, mari întreprinzători, neguitori, comercianți ai lumii vădindu-se și la catolici, și la ortodocși, și la

mulsumani, la hinduși, la budhiști etc. Oricum, însă, tot în Anglia se vor pune bazele doctrinei liberale, preluându-se însă idei majore din fiziocrația franceză, pe care, iată, am putea-o privi ca o precursoare esențială a keynenismului. Profesorul Adam Smith, fondatorul acestei doctrine liberale engleze este acela care va generaliza, va „exalta” libera întreprindere, liberul schimb și non-intervenția statului în materie de ocupare și condiții de muncă. O astfel de libertate va favoriza inițiativa privată. Iar afirmarea interesului privat, prin confruntări și competiție cu alte interese private va servi interesul general și va conduce la cea mai mare creștere economică posibilă. Anglia, atât de conservatoare în ce privește legile sale și unele structuri politice, va apărea, până prin 1914, drept țara cea mai liberală a lumii, făcând posibilă, astfel, respingerea de către ea a protectionismului, care se răspândise atât de semnificativ în Europa și Statele Unite, în a doua jumătate a secolului XIX. Era, totuși, mai mult de „paradă”, de impresie, această respingere, întrucât tocmai protectionismul ei sever câteva secole îi permise Angliei să ajungă la astfel de poziții, să câștige „bătălia mărilor” cu Olanda, să nu permită, nimănui, imixtii în propriul teritoriu, în propria zonă economică, eă, Anglia solicitând însă, întrări libere, „cale liberă”, liber - schimburi pentru tot restul lumii. Nu degeaba marele istoric și literal francez André Maurois, va scrie, negru pe alb, că „principiul politic englez era acela de a nu avea principii”. De fapt, este și acesta un principiu...

Lucrurile complicându-se, se vădesc astfel și alte „puncte slabe”. Nu doar faptul că fusese, în prealabil, profesor de morală și literatură engleză, ci însăși părțile vulnerabile ale doctrinei sale ca atare îl vor face pe Adam Smith, în lucrarea sa de căpătăi, „Bogăția Națiunilor. Cercetare asupra naturii și cauzelor ei”, publicată la Londra în 1776, să consacre un întreg capitol efectelor perverse ale libertății economice, care „distrug protecția socială” de un tip sau altul. În fapt, preocupare care este și a noastră, în mod deosebit. Cauze și efecte ale actualei crize economico-financiare mondiale se vădesc și în acest cadru ideatic relativ vulnerabil, dar vulnerabil, totuși (va urma)

Imagine din Liverpool - punctul de plecare al primei călătorii cu trenul...

Navigația maritimă de „astăzi” datorează atât de mult progreselor de „ieri”...

Economia mondială în 2009 – încotro?

prof. univ. dr. Silvia MĂRGINEAN

ncercând o anticipare cât mai proprieță de realitate a viitorului imediat, am apelat la două surse credibile, experimentate și preocupate de revizuni - Centrul de Studii Prospектив și Informații Internaționale și Fondul Monetar International.

În fiecare an, Centrul de Studii Prospектив și Informații Internaționale (CEPII - Centre d'études prospectives et d'informations internationales) din Franța publică, în calea "Reperes", un bilanț inedit al conjuncturii, al principalelor tendințe și al marilor întrebări ale economiei mondiale. În ediția de anul acesta - "L'économie mondiale 2009", cele mai importante probleme ale anului au fost considerate epuizarea liniilor creșterii economice, prețul

petrolului și al produselor agricole, rata de schimb a monedei europene în raport cu concurenții săi internaționali și sistemul de pensii. Pe fiecare din aceste direcții, specialistii de prestigiu au exprimat păreri, opinii și au făcut previziuni care la mai puțin de o lună de la începerea anului 2009 s-au dovedit mult prea optimiste.

Gradul ridicat de incertitudine cu care se confruntă, în prezent, economia mondială are ca și consecință fluctuații mari atât ale prețurilor de pe principalele piețe, cât și ale previziunilor privind evoluția acestora.

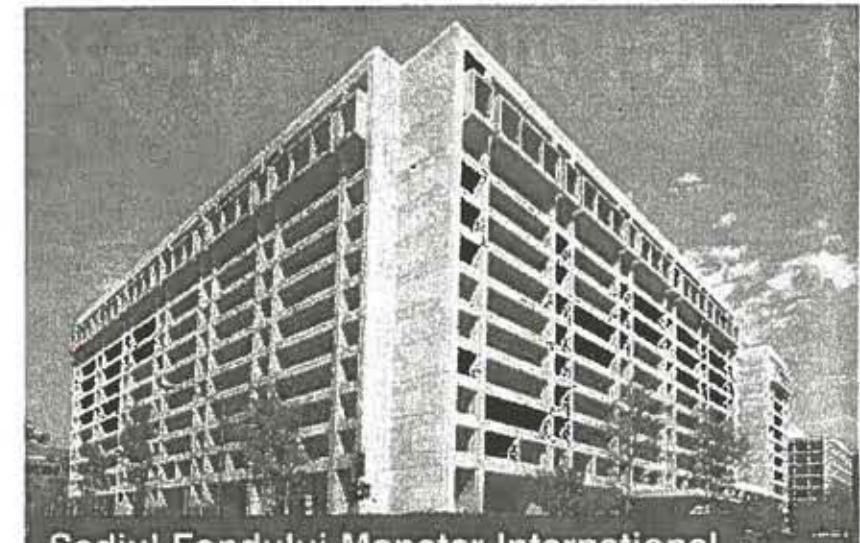
Puteam spune că lumea a atins, în 2008, două limite din punct de vedere economic: o limită financiară și o limită reală. Fragilitatea sistemului de credit care a susținut creșterea economică în perioada 2004 - 2007 a ieșit brusc la iveală, ceea ce a adus în prim-plan criza financiară.

Limita reală a fost generată de preșuna puternică exercitată de cererea de materii prime, care a determinat explozia urmată curând de prăbușirea prețurilor pe numeroase piețe.

Pentru Europa de Vest, putem spune că 2008 a rămas anul șocurilor, în timp ce anul 2009 va marca o contracție economică severă.

În 2007, cu ocazia revizuitii periodice a previziunilor privind creșterea economică, Fondul Monetar International făcea aprecieri favorabile cu privire la evoluția țărilor din zona euro. La acel moment, rata anuală a inflației era de 1,8%, iar rata de creștere previzionată pentru 2008 era de 2,5%. La jumătatea anului 2008 previziunile FMI, pentru zona euro, erau în jurul unei rate anuale de creștere economică de 1,7%, pentru anul 2008, și la 1,2%, pentru 2009. În luna noiembrie, FMI revizuește și publică noul set de previziuni pentru 2008 - 2009, în care rata creșterii economice este estimată la 1,2% pentru 2008 și, pentru prima dată în istoria postbelică, rata creșterii pentru 2009 este apreciată ca negativă: - 0,5%.

Ce s-a întâmplat în 2008, de natură să înrăutățească atât de mult situația din țările zonei euro, cele mai performante din Uniunea Europeană, încât previziunile să devină unele dintre cele mai pessimiste din ultima jumătate de secol? În 2008, țările europene au suferit, în prima parte a anului, un triplu soc: criza imobiliară, criza financiară și șocul inflaționist provocat de explozia prețurilor la materiile prime. Primele două șocuri au contribuit la reducerea creditelor. Ca urmare a

Sediul Fondului Monetar Internațional

creșterii ratei dobânzii de către Banca Centrală Europeană, la sfârșitul anului 2005, cererea de credite imobiliare a înregistrat o primă încetinire. Criza financiară a constituit o frână suplimentară, de data aceasta din partea ofertei: la jumătatea lui 2008 pierderea totală a sistemului bancar european era la jumătatea lui 2008, de 203 miliarde de dolari.

Dintre cele mai afectate țări din zona euro, lovite de criză, putem aminti Spania, a cărei creștere economică s-a bazat, în ultimii ani, pe sectorul construcțiilor (12,5% din populația ocupată lucrează în acest domeniu).

În planul evoluției monetare, regăsim previziuni și mai pesimiste.

Luăm ca exemplu cazul băncii Saxo Bank, citată de Revista Capital: analiștii acestei instituții anticipau un raport de 0,90 pentru un dolar până la sfârșitul anului 2008.

Noile state membre ale Uniunii Europene vor resimți cel puțin în aceeași măsură simptomele crizei economice. Fondul Monetar Internațional publică la sfârșitul lui 2008 previziunile cu privire la această zonă: încetinirea drastică a ritmului de creștere de la 4,2% în 2008, la 2,5% în 2009. În esență, majoritatea analiștilor anticipatează inflație ridicată, șomaj ridicat și rate reduse de creștere economică sau chiar contracția activității economice.

Publicitatea pe internet, o alternativă tentantă a publicității clasice

prof. univ. dr. Ioana BĂRBULESCU

calculatoare, băncile, companiile de telefonia mobilă, de asigurări, trusturile de presă, firmele de comerț și nu în ultimul rând, providerii de Internet.

240 milioane de oameni nu pot fi neglijati

Aproximativ 240 milioane de oameni din toată lumea au acces la World Wide Web (WWW). Indiferent de obiectul de activitate pe care îl are cineva, nu poate ignora 240 milioane de oameni. Pentru ca cineva să facă parte din această comunitate și pentru a arăta că este interesat să îi ofere produsele și serviciile sale, trebuie să se afle pe Internet, pentru el.

Recent, odată cu creșterea accesibilității la Internet, EC (electronic commerce) a captat interesul consumatorilor individuali și ai societăților comerciale de orice mărime și preocupări. Mai mult decât atât, cu tehnologiile avansate disponibile acum, se vorbeste tot mai des de Economia Digitală (DE - Digital Economy).

Odată cu creșterea exponențială a popularității Webului - instrument primordial de utilizare a Internetului - o activitate din ce în ce mai profitabilă a început să fie exploatață de către un număr crescând de companii: publicitatea și marketingul electronic, instrumente ce oferă posibilități enorme la un cost minimal.

Cu mai mult de 30 milioane de utilizatori în toată lumea și o rată de creștere a numărului de utilizatori de 10-15% pe lună, activitatea de marketing pe Internet devine mult mai usoară decât cea prin metodele clasice. Dacă se ia în considerație faptul că o campanie tipică de marketing determină o rată de răspuns de cel puțin 2%, teoretic rezultă un număr de răspunsuri pe Internet de câteva mii, cel puțin. Din ce în ce mai multe întreprinderi - din toate sectoarele economice - încep să realizeze potențialul enorm al noului mediu de comunicație electronică, Internet. Pentru a avea acces la un auditoriu de câteva milioane de "spectatori" - și potențiali clienți - mariile rețele de televiziune oferă prețuri de ordinul zecilor sau sutelor de mii de

doliți pentru spoturi publicitare de 30 de secunde; pentru a atinge o asemenea audiencă, doar giganți ca IBM, Coca Cola sau Ford își puteau permite campanii publicitare de milioane de dolari. Însă, prin Internet, orice companie își poate asigura o prezență neîntreruptă, 24 de ore pe zi, 365 de zile pe an, pentru prețuri incomparabil inferioare. În plus, prin această prezență permanentă, compania își asigură un serviciu de suport și informare continuu, rapid și eficace către clienti.

Marketing sau publicitate?

Există o diferență esențială între conceptele de marketing și publicitate. Nu există publicitate gratuită pe Internet. Este adevărat, multe site-uri (în special motoarele de căutare mai populare) vând spații din paginile lor unor firme care își afișeză mici reclame. Dar acestea nu se pot compara cu spoturile publicitare de la TV sau radio. De fapt, etica inițială a Internetului exclude și chiar condamnă utilizarea mesajelor comerciale. Scopul primordial al Internetului este schimbul de informații. Acesta este principalul obiectiv al utilizatorilor Internetului... și aceasta este și modalitatea prin care vă veți atrage viitorii clienți. Acest schimb de informații presupune următorul mecanism:

- Necesitățile utilizatorului, care va căuta să se informeze pe Internet la fel cum, căutând un program TV adecvat necesităților sale de moment, căută din canal în canal până găsește o anumită emisiune care îi reține atenția;

- dorința dvs. de a fi găsit, presupunând o anumită strategie specifică;

- oferta dvs. de produse, servicii și informații, care trebuie să corespundă cu necesitățile utilizatorului pentru ca acesta să se transforme în client.

O constatare generală se desprinde din experiența companiilor ce au început deja să se aventureze pe Net: pentru a avea succes în publicitatea electronică, aceasta publicitate trebuie să fie luată în seamă, dacă nu chiar apreciată. Populația Web crește din ce în ce mai rapid în fiecare lună, iar rata de creștere a numărului documentelor accesibile este și mai ridicată, făcând

Cea mai eficientă metodă de publicitate pe internet

Una dintre cele mai eficiente metode de publicitate pe internet este realizată prin motoarele de căutare. Unul dintre primele lucruri care trebuie făcute pentru ca să găsiți baza de date a unui motor de căutare este să analizați câteva site-uri concurente care apar în poziții superioare în motoarele de căutare, pentru că este clar că responsabilitatea site-urilor au făcut o treabă mai bună în promovarea site-urilor. Trebuie analizat codul HTML și descrierile de date din directoarele web. Se urmărează mai apoi strategia lor, eventual îmbunătățită cu "o secundă" și, în cel mai scurt timp, acțiunea va da rezultate.

Urmând calea cea bună, se poate constata că unele motoare de căutare vor cota pagina mai sus, iar alte motoare de căutare o vor cota mai jos.

De cele mai multe ori, există o întârziere de câteva săptămâni, până ce modificările care se efectuează au efect, astă deoarece motoarele de căutare indexează pe rând toate site-urile înscrise și durează un timp până când ele ajung să indexeze din nou site-ul care trebuie promovat.

Pentru a subscrise la diverse directoare web, trebuie completate căte un formular pentru fiecare din acestea în care vi se cer diverse informații. În mod cert, una dintre informațiile care sunt cerute va fi adresa de e-mail. Trebuie citit cu atenție la ce va fi folosită adresa de e-mail înainte de a fi transmisă. Un lucru important este de multe ori, localizarea geografică, evident dacă este cazul. Pentru a nu pierde timpul cu înscrirerea manuală a site-ului în motoarele de căutare puteți utiliza diverse unele ce realizează înscrirerea site-ului pentru dumneavoastră.

Una dintre metode este utilizarea unui soft specializat. Se poate găsi programul addweb ce realizează înscrirerea site-ului automat în peste 300 de motoare de căutare. Versiunea gratuită are câteva limitări, dar este foarte accesibilă.

Ca o concluzie, putem aprecia faptul că publicitatea pe internet este forma de publicitate cu cea mai rapidă evoluție, și asta nu este tot pentru că adevărată ascensiune abia acum începe.

Către o nouă spiritualitate a vieții economice și sociale (II)

prof. univ. dr.
Constantin POPESCU

2. De la creșterea care sărăceaștează dezvoltarea care împlinește viața

Integrând dezvoltarea în istoria lumii noastre, care „nu este pur și simplu o înaintare necesară spre mai bine, ci mai degrabă un eveniment al libertății, ba chiar o luptă între libertăți”, Enciclica Papală ne face să înțelegem că acest proces nu este unul „liniar, cvasiautomat și nelimitat în sine, ca și cum neamul omenesc, în anumite condiții, ar trebui să înainteze grăbit spre un fel de perfecțiune fără sfârșit.”

Dezvoltarea este expresia curajului moral, spiritual de a ne asuma responsabilitățile libertății care ne împlinesc viața în societate, ne permite o muncă utilă și ne apropie de iubirea atât de necesară ființei umane integrale.

Noțiunea de dezvoltare în sens economico-social, așa cum este interpretată în actualul model al lumii, ca optimism mecanicist, pare să se afle sub un mare semn de întrebare, dacă ne referim la experiența tragică a evoluției de până acum concretizată în sărăcia globală, poluare sistemică, înarmare cosmotehnică, risipa nesăbuită a resurselor limitate ale Terrei, în exces de consum, de multe ori nesănătos pentru milioane de oameni și în deficit de împliniri vitale pentru miliarde de oameni.

Din această perspectivă, se află în criză întreaga concepție economică legată de modelul de evoluție de până acum. Astăzi se poate observa că acumularea în sine de bogăție materială sub formă bunurilor și serviciilor, a banilor, chiar dacă s-ar realiza în favoarea majoritatii, nu este suficientă pentru a realiza fericirea omului.

Datele prezentate de David Korten în Corporațiile conduc lumea, scot în evidență că 385 de familii la scară planetară au o avere materială - exprimată financial - egală cu cea a 2,5 miliarde de locuitori ai Terrei! Iată că,

și în privința acumulării de bogăție materială majoritatea este cea care nu dispune de această avere financiară. Prin urmare, nu dispun nici de această premisă care ar putea aduce un pic de fericire umană.

Chiar dacă actualul model de evoluție a produs și folosit cuceririle revoluției mijloacelor în știință, tehnică, informatică și comunicare, pentru a crea o serie de binefaceri pentru om și omenire, totuși experiența acestui optimism mecanicist arată că aceasta „nu înseamnă eliberarea de orice formă de servitute. Dimpotrivă... dacă întreaga masă a resurselor și posibilităților puse la indemâna omului nu este dirijată de un fundament moral și orientată spre adevăratul bine al neamului omenesc, ea se întorcea cu ușurință împotriva lui pentru a-l opri.”

În același spirit, savantul umanist, medicul Albert Szent-Györgyi, laureat Nobel în medicină aprecia că amenințările nu provin din faptul că nu dispunem de cunoaștere științifică, ci sunt organic determinate de faptul că folosim răspunsurile științei și tehnicii în scopuri distructive. Este tulburătoare următoarea constatare a savantului în legătură cu modul în care s-a folosit cunoașterea științifică pentru a distruga viața la nivelul întregului nostru viu, format din oameni, mediu și comunități.

„Unelele pot fi folosite atât pentru construcție cât și pentru distrugere, pentru a ridica nivelul vieții sau pentru a o nimici. Cu cât mai puternică este unealta, cu atât poate ridica mai mult nivelul vieții, dar cu atât mai mult poate ucide și distrugere. Militarii au transformat realizările științei menite să îmbogătească viața în instrumente de distrugere a ei. Noi biologii, am ajuns la o admirabilă cunoaștere a felului cum lucrează nervii noștri; militarii au folosit cunoștințele noastre pentru a produce substanțe toxice neutra-paralitice. Am ajuns la o admirabilă cunoaștere a naturii bolilor, în special a bolilor infecțioase; militarii au folosit aceste cunoștințe pentru a perfecționa instrumentele războiului bacteriologic. Am ajuns la o admirabilă cunoaștere a vieții plantelor, în baza acestor cunoștințe, militarii au creat defoliante. Am descătușat energiile ascunse ale atomilor pentru a ridica nivelul vieții și a desființa munca anevoieasă; în baza acestor cunoștințe, militarii au făcut bombe atomice și cu hidrogen, putând nimici complet omenirea.

Suedezul Alfred Nobel, în temeietorul prestiosului premiu ce îl poartă numele

Imagine din Stockholm

Criza actualului model de evoluție a lumii rezidă nu numai în folosirea cunoașterii științifice împotriva vieții natural-umane și sociale, chiar dacă această tulburătoare constatare atacă bazele supraviețuirii noastre comune, ci și în polarizarea sub formă a două extreme a omenirii, una concretizată în mizeria subdezvoltării, care a devenit intolerabilă și alta, cunoscută sub denumirea de supradezvoltare, la fel de inadmisibilă, deoarece, prin abundența excesivă de bunuri materiale și servicii în favoarea unor anumite categorii sociale, risipește resursele limitate, fără garanția apropierii de adevăratul bine uman-fericire.

La baza acestor doi poli diametral opuși ai coexistenței și succesiunii noastre ce fac parte organică din fundamentalul moral-spiritual al actualului model de evoluție, prin supra și subdezvoltare, se află valoarea filozofiei de „a avea” sau „a nu avea” și nu valoarea filozofiei de „a fi” spre a ne împlini viața ca ființe spirituale ce trăim o experiență omenească unică și ireversibilă.

Actualul model a lumii conține în moralitatea sa două civilizații bolnave: una, bazată pe consum sau consumism, în calitate de comportament condus de valoarea lui, a avea în exces și alta, de , ca mizerie de satisfacere a nevoilor elementare de viață, construită pe „a nu avea” nici minimul necesar-vital.

În timp ce în cadrul „civilizației

consumatoriste”, stimulată de o propagandă publicitară agresivă, impusă de o creștere neîncetată și ispititoare a ofertei de noi bunuri și servicii, risipa de resurse vine din excesul acestora, în favoarea unor anumite pături sociale „civilizația subconsumului” înălătură manifestarea libertăților fundamentale ale omului legate de dreptul de a se hrăni decent. Două civilizații într-un singur model al evoluției noastre comune, diametral opuse, dar care generează aceleași efecte - risipa inadmisibilă de resurse limitate, ce situează comportamentul uman fie în afara aspirațiilor mai profunde ale împlinirii vieții omului social, fie în afara minimului vital - ca supraviețuire a omului biologic!

În spiritul celor spuse, redăm mecanismul de acumulare a bogăției în SUA, așa cum îl percep fostul vicepreședinte american Al Gore. „Structura internă a libertății este reprezentată de o spirală dublă: un fir - libertatea politică - se împletește cu celălalt - libertatea economică. Dacă cele două fire, deși împletește, trebuie să rămână distincte pentru ca structura libertății să-și păstreze integritatea. Dacă libertatea politică și cea economică au fost surori în istoria libertății, acuplarea incestuoasă a bogăției și puterii este cel mai mare pericol la adresa democrației. Dacă bogăția poate fi schimbată cu ușurință pe putere, atunci concentrarea oricărei dintre ele poate dubla potențialul de corupere a amânduroră ...

Lăcomia și bogăția distribuie acum puterea în societatea noastră și această putere este folosită, la rândul ei, pentru a spori și concentra și mai mult bogăția și puterea în mâinile celor puțini.”

O fascinantă analiză a bazelor morale ale actualului model al evoluției noastre, aflat în criză profundă, tocmai ca urmare a diferenței fundamentale între „a avea” și „a fi”, întâlnim și la Papa Ioan Paul al II-lea „A avea... scrie Enciclica Papei Paul al VI-lea - nu este scopul ultim nici pentru popoare, nici pentru indivizi. Orice creștere este ambivalentă.

Urmărirea exclusivă a posesiunii devine astfel o piedică pentru creșterea în „a fi” și se află în opoziție cu adevărată grandoare a omului: pentru națiuni, ca și pentru indivizi, avariția este forma cea mai evidentă a subdezvoltării morale.

Din perspectiva acestei filozofii morale cu privire la împlinirea vieții umane, „a avea” sub formă de bogăție

materială nu înseamnă că desăvârșește de la sine natura umană. Drumul de la „a avea” la „a fi” apare sub forma valorii ființei umane. În cadrul valorii „a avea”, pericolul inherent al simplei înmulțiri sau înlocuiri a bunurilor posedate rezidă tocmai în aceea că a posedă mult și tot mai mult se poate transforma într-un scop în sine, îndepărând omul de acele libertăți care să-i împlinească viața în iubire socială, comuniune și solidaritate umană.

În contradicția organică a acestui model se află una dintre cele mai mari nedreptăți a lumii de azi afirmă Papa Ioan Paul al II-lea: „Sunt relativi puțini aceia care posedă mult și sunt mulți aceia care nu au aproape nimic. Este nedreptatea unei împărțiri deficitare a bunurilor și a serviciilor destinate inițial tuturor.” Imoralitatea acestei nedreptăți rezidă în aceea că cei puțini - care posedă mult - nu reușesc deoarece valorile ce se află la baza lui „a avea” - ca avere materială - sunt răsturnate, ca ierarhie de cultul acesta, sunt lipsiți de valorile bunurilor elementare pentru a-și realiza vocația umană fundamentală.

Desigur, de aici nu trebuie să tragem concluzia că valorile lui „a fi”, ca împlinire umană, nu sunt condiționate de valorile lui „a avea”. Răul din interiorul acestei contradicții nu rezidă în „a avea”, ci în modul în care este distribuită aerea între cei puțini și cei mulți, cu consecințe grave asupra lui „a fi”, atât celor puțini, cât și celor mulți.

În interiorul actualului model de evoluție se află, de fapt, atât lipsa libertăților de „a avea” din partea celor mulți, cât și lipsa libertăților de „a fi” - a celor puțini, în congruență lipsurilor libertăților își găsește expresia neîmplinirile vieții umane în societate. Ori, din perspectiva vocației umane fundamentale, împlinirea individului uman este o valoare internă ce găsește în bunurile create, materiale sau servicii, exigența lui „a avea” în calitate de conditionare externă a lui „a fi”. În excesul de bunuri și servicii, ce apar pentru consum trebuie văzut nu fără provocat de folosirea cunoașterii științifice pentru a produce bunuri noi și diversificate, ci faptul că acest exces de lucruri - înseamnă pentru cei puțini, deficit în fericire umană, în timp ce pentru cei mulți, reprezintă deficit de împliniri ca avere.

Roma - “Cetatea eternă”

Cursul de schimb - câteva considerații

Ir. Eugen IORDĂNESCU

urmare din pag. 1

În termen scurt, deprecierea leului va afecta prețul produselor importate, indiferent dacă vorbim de alimente sau de bunuri de larg consum. Nu este posibil să predicăm măsura în care prețurile vor crește, pentru că situația pieței pentru fiecare categorie de produs este diferită.

Astfel, pentru produsele de folosință îndelungată precum electrocasnicele, producătorii și comercianții s-au confruntat cu o scădere mare a cererii interior deprecierii leului, datorată crizei economice mondiale. Ca atare, scumpire accentuată, datorată cursului de schimb ar duce la o educere suplimentară a cererii și așa nsuficiente. Din aceste motive, ne așteptăm ca, pe această piață, producătorii și comercianții să-și reducă a minim marjele de profit și să ofere acilități importante de plată, transfinanțând cumpărătorului potențial doar o parte din creșterea de cost datorată cursului valutar, în încercarea de a împărtășii reducerea sau colapsul cererii. Cum cea mai mare parte a pieței este încadrată de marci care nu produc în România, „greul” ajustării pentru un nou preț de echilibru va sta pe umerii importatorilor și comercianților, care vor trebui să reducă din marjele de profit și să fie pregătiți să finanțeze stocuri de marfă pe perioade mai mari decât până acum. Deprecierea este aproximativ 20% de până acum este suficient de mare ca să ne gândim că pentru majoritatea producătorilor chiar reducerea la zero a marjelor comerciale nu va fi suficientă și vor urma scumpiri și contractări semnificative ale cererii.

Pentru alimente, ne așteptăm la

creșteri de preț, în special datorate faptului că aproximativ 70% din piață este deținută de produse de import. Cât de mult vor crește prețurile depinde în principal de evoluția cererii și abia în secundar de evoluția cursului valutar. Deprecierea de 20% de până acum este de așteptat să se reflecte doar parțial în creșteri de preț și numai în măsura în care echilibrul cerere-ofertă predicit pentru noile prețuri majore se va realiza la un volum de vânzare nu mult diferit de cel actual. Deși pare o piață în care producătorul/vânzătorul dictează (cu totii trebuie să mânăcă zilnic!), structura producției din acest domeniu în România arată o situație mult diferită. Existenta unui mare număr de producători agricoli mici care practică agricultură de subsistență oferă pentru familiile lor și pentru rudele care locuiesc la oraș o sursă de alimente care le vor permite acestora să evite bună parte din produsele importate din magazin, dacă prețul acestora va crește consistent. De aceea, e de așteptat ca mulți importatori să se orienteze spre importul de produse de mai slabă calitate, care să poată fi oferite în magazin la prețuri apropiate de cele de acum, evoluția prețurilor depinzând în mare măsură de reacția cumpărătorilor: dacă vom continua să cumpărăm cantități apropiate de cele de acum, la prețuri mai mari, atunci prețul de echilibru al pieței va crește în mod considerabil! În ceea ce privește creditele, situația celor care s-au imprumutat în lei sau valută e destul de asemănătoare: pe baza unor contracte făcute de bancă în folosul său și semnate de către clienti, de multe ori, fără a fi citite, dobânzile s-au chiar dublat, în unele cazuri. Creditul în euro a fost mai ieftin, datoră dobânzilor considerabil mai mici și a tentat pe multă lume, cu toate avertismentele date de către BNR: Astăzi, dobândă medie la euro se apropie de 11%, iar cea la lei de 20%. Pentru 100 de euro, sold de plată, dobândă anuală ar fi de 11 euro (adică 47,3 lei la un curs de 4,3 lei/euro), iar pentru aceeași sumă în lei, împrumutată la cursul mediu, de 3,7 lei/euro (adică un credit de 370

lei), dobândă ar fi de 74 de lei. Aceste date arată că semnalele de mare panică transmise de televiziuni și presă în piață... nu au un prea mare fundiment, cel puțin în ceea ce privește creditul pe termen lung, cum ar fi creditul imobiliar, în cazul căruia cea mai mare parte din plata lunară a creditului, cel puțin în primii ani e reprezentată de dobândă. Pentru 50.000 euro împrumută pe 25 de ani, de exemplu, dobândă primei luni se apropie de 460 euro, iar rata de 167 euro, ceea ce ar presupune o plată în lei la cursul de 4,3 lei/euro de aproape 2.700 lei. Același credit luat în lei, la cursul de 3,7 lei/euro ar fi însemnat 185.000 lei și ar presupune pentru prima lună o dobândă de 3.083 lei și o dobândă de 617 lei. Calculul pentru acest scenariu arată că împrumutul pe termen lung în euro se menține mai performant față de împrumutul în lei, marea problemă fiind, pentru ambele, evoluția alarmantă a ratelor dobânzilor. Dacă creditele imobiliare s-ar fi dat respectând un nivel maxim real de îndatorare de 30-40%, atunci sensibilitatea medie a creditei ipotecare ar fi mică! Cu cât nivelul real de îndatorare acceptat pentru un client a fost mai mare, cu atât creditul respectiv are un grad de risc mai mare indiferent dacă împrumutul a fost în lei sau euro. Devalorizarea euro produce costuri lunare mai mari pentru rambursarea creditelor în euro, dar la cursul de 4,3 lei/euro împrumutul ipotecar în euro se menține mai performant pentru împrumutat decât cel în euro!

Din punct de vedere macroeconomic, evoluția cursului de schimb este de așteptat să producă o reașezare a raportului import-export, cu efecte importante asupra balanței externe de plăți. Creșterea prețurilor pentru mărfurile de import și formarea noilor prețuri de echilibru, pentru un volum al cererii mai mic, va reduce deficitul de cont curent al României. Creșterea euro produce o creștere imediată de competitivitate a produselor românești destinate exportului și este de așteptat că va produce o creștere a exporturilor sau – pe fondul crizei globale – o scădere mai puțin semnificativă a

acestora. Aceste mișcări macroeconomice este de așteptat că vor marca începutul de însănătoșire a economiei românești, care a crescut în ultimii ani mai degrabă datorită consumului, decât performanței economice. Prețul vitoarei sănătăți economice va fi plătit de către populație, care se va confrunta cu o scădere a puterii de cumpărare și cu o creștere a inflației. În acest fel, o parte sau totalitatea creșterilor de salarii care s-au făcut nesănătos, fără acoperire în creșteri de productivitate, vor fi „drenate” de pe piață, datorită scumpirilor și inflației. Cele mai mari creșteri salariale neacoperite au fost în sistemul bugetar, România fiind una dintre puținele țări europene în care salariul mediu brut în sistemul public este mai mare decât în sistemul privat. De aceea, ajustarea prin simplul efect al reglajului de piață nu va fi suficientă: e nevoie de politici salariale și de personal, serios ajustate pentru întreg sistemul public! În timp ce pentru mediul privat, creșterea de salarii peste creșterea de productivitate este imediat corectată de pârghile de piață (prețul bunului sau serviciului produs devine necompetitiv și produce pentru antreprenor fie un profit neinteresant fie pierdere), pentru sistemul public România nu are în funcțiune nici o schemă de reglaj eficient, care să asigure plata contra performanță și care să sancționeze derapajele. Pe termen scurt, va urma fără doar și poate un val de scumpiri! Aceste scumpiri vor afecta puterea de cumpărare a oamenilor și este de așteptat că vor determina o nouă contractare a cererii pentru majoritatea produselor. Nu se va schimba doar prețul produselor importate sau al căror cost este în legătură cu piața valutară, ci prețul de echilibru pentru majoritatea piețelor. Astfel, importatorii vor crește prețul în lei, pentru a acoperi diferențele de curs, iar producătorii români vor avea posibilitatea să obțină supraprofit, fie să redevină competitive. Acest efect pe termen mediu și scurt poate să ducă la creșterea producției interne, mai ales dacă evoluțiile de pe piață valutară vor fi insotite de politici economice de sprijin consistent pentru domeniul cheie precum agricultura. Companiile internaționale care au locații de producție în România vor reevalua comenziile pentru acestea și probabil le vor crește, pentru că un leu slab le favorizează competitivitatea. De asemenea, investitorii străini au un nou motiv de a evalua locațiile din România din punct de vedere al costului pentru construirea de noi unități de producție, fiind de așteptat ca prețul de echilibru al pieței de construcții să nu crească sau să crească și să acopere doar parțial deprecierea leului.

Plățile externe ale României vor fi puternic afectate de deprecierea leului, echivalentul lei al datoriei crescând până acum cu 20%. De aceea, va fi probabil nevoie de împrumuturi de sprijin de la instituțiile internaționale de creditare precum FMI pentru a face față acestei perioade, nu tocmai ferice din punct de vedere al bugetelor publice. În aceiași masură, vor fi afectate prețurile resurselor economice importate, ceea ce se va reflecta în creșteri ale costului intern de producție și scădere competitivității, într-o perioadă în care marea majoritate a piețelor sunt la un minim istoric al cererii.

În acest context, revendicările salariale și mișcările sindicale pe teme salariale au puține șanse de succes, prioritatea angajatorilor fiind menținerea facilităților de producție în funcțiune fără disponibilizări masive, pe fondul lipsei de comenzi. Orice majorare de salariu este de așteptat să se reflecte imediat în reduceri de personal, ceea ce din punct de vedere al acoperirii salariului de creșteri de productivitate este un lucru bun, dar din punct de vedere general-social și din punct de vedere al celor care vor fi concediați este un fenomen profund negativ.

Aceste evoluții extreme și contradictorii sunt, de altfel, caracteristica fundamentală a perioadelor de criză, când toți cei cei trebuie să ia decizii aleg cel mai mic rău posibil, față de perioadele fără criză, când alegem cea mai bună variantă dintre cele bune.

Profetia autoindusă a devalorizării leului

Dan SUCIU

urmare din pag. 1

Trebuie subliniat că proponația devalizării a fost una corectă. Existau toate elementele pentru aceasta. De la redusă drastică a fluxurilor valutare spre România (împrumuturi, investiții, remitteri), la dezechilibrele fundamentale ale economiei românești, devenite tot mai acute (deficit bugetar mult peste așteptări, deficit de cont curent mare), toate acestea pleau pentru o devalorizare a leului. În fond, pentru reglarea deficitelor, o devalorizare era binevenită. Dar, în cazul acestei proponze, consensul s-a dovedit periculos. Începutul acesta de an, care a dus la o devalorizare de 7 procente, a fost un fenomen clar de profetie autoindusă. Și nu, după cum spuneam, pentru că leul nu ar „merita” această devalorizare, ci tocmai de aceea. Atât de certă a fost considerată ipoteza devalizării, încât a fost larg acceptată. Iar această lipsă totală, aproape de contestare, a accentuat procesul. O devalorizare care trebuie să se întindă pe vreo 60 de zile (conform prognozelor) s-a întâmplat în 6 zile (dovadă că nici prognozele, chiar corecte, nu pot să fie perfecte, deși sunt larg acceptate!). Cursul de 4,2 era

așteptat undeva pe la sfârșitul lui februarie și iată-l în prima decadă a lui ianuarie. Dacă privim puțin mai în urmă, riscăm să ne speriem și mai mult. În octombrie, luna în care a devenit cert că și România a intrat în vîltoarea crizei internaționale leul era cotat, abia după ce agitația atacului speculativ de trecuse, la un curs mediu de 3,66. Ce înseamnă acest curs? Înseamnă că, în trei luni, leul a pierdut nu mai puțin de 15 procente! E o pierdere extrem de gravă și extrem de rapidă. E marja de variație care este acceptată ca rezonabilă, în drumul spre mecanismul de aderare la euro, dar această variație este luate în calcul pentru un interval de doi ani. România vrea să bată, în schimb, toate recordurile. Devalorizarea s-a produs la noi în trei luni! Se pune atunci, justificat, întrebarea dacă actualul regim valutar adoptat de Banca Națională este adevarat. BNR a adoptat, odată cu regimul de întindere a inflației, un regim valutar de flotare controlată. Nu a mers pe măsura pe care întinderea inflației o cere conform teoriei, de flotare liberă, pentru că piața valutară românească nu este încă matură, nu este încă amplă și, în consecință, volatilitățile sunt ridicate. Alte bănci din

zonă au mers pe o legătură a monedelor naționale de euro, iar alte variante sensibile la curs, ar fi adus un curs fix, regimul de care BNR l-a avut până la începutul anilor 2000. Flotarea liberă, sau chiar cea controlată au avantajul de a permite eliberarea tensiunilor care se acumulează în economie prin devalorizarea monedei naționale, un avantaj pe care cursul fix nu-l poate avea. Cel mai celebru eşec al cursului fix a fost în Asia de Sud-Est, în anii 1998 – 1999 când statele din zonă, în urma fugii capitalului speculativ, nu au mai putut ține cursul de schimb și au fost nevoie să-l ajusteze cu 20 -25 %, într-o singură zi. Lovitura a fost pe deplin resimilită de economiile respective.

Să comparăm acum situațiile. Un curs fix an de zile și apoi o devalorizare bruscă de 20 - 25%, în Asia de Sud-Est, acum 10 ani. Un curs cu o flotare controlată, la noi, și o devalorizare de 15% în trei luni. Deocamdată, cotele regimului valutar alese se mai sustin, dar diferențele sunt departe de a fi nete aşa cum păreau până anii trecuți, când volatilitatea anuală se înscrise într-o marjă de 15 procente, anual. Deocamdată! Dacă viteza acestei devalorizări își mai păstrează actualul ritm,

în primul rând, și mai puțină presiune pe consum, pentru a mai tempera din importurile în valută, în al doilea rând. Dacă această a două chestiune ține de piață și de mecanismele indirecte de reglaj (dobândă, credite, venituri cu ritm de creștere mai mic), prima, și cea mai importantă, ține de capacitatea guvernului de a-și propune și de a susține o disciplină bugetară fermă. Astă înseamnă că, mergând pe logica proponozi și a flotării parțial libere, șansa de a mai tempera din devalorizare ține, în mod dureros și neașteptat, de guvern.

Criza economiei de speculație și criza de paradigmă (I)

Dan POPESCU

„Fără binele cu diplomație căci nu-i închipui ce mult supără”

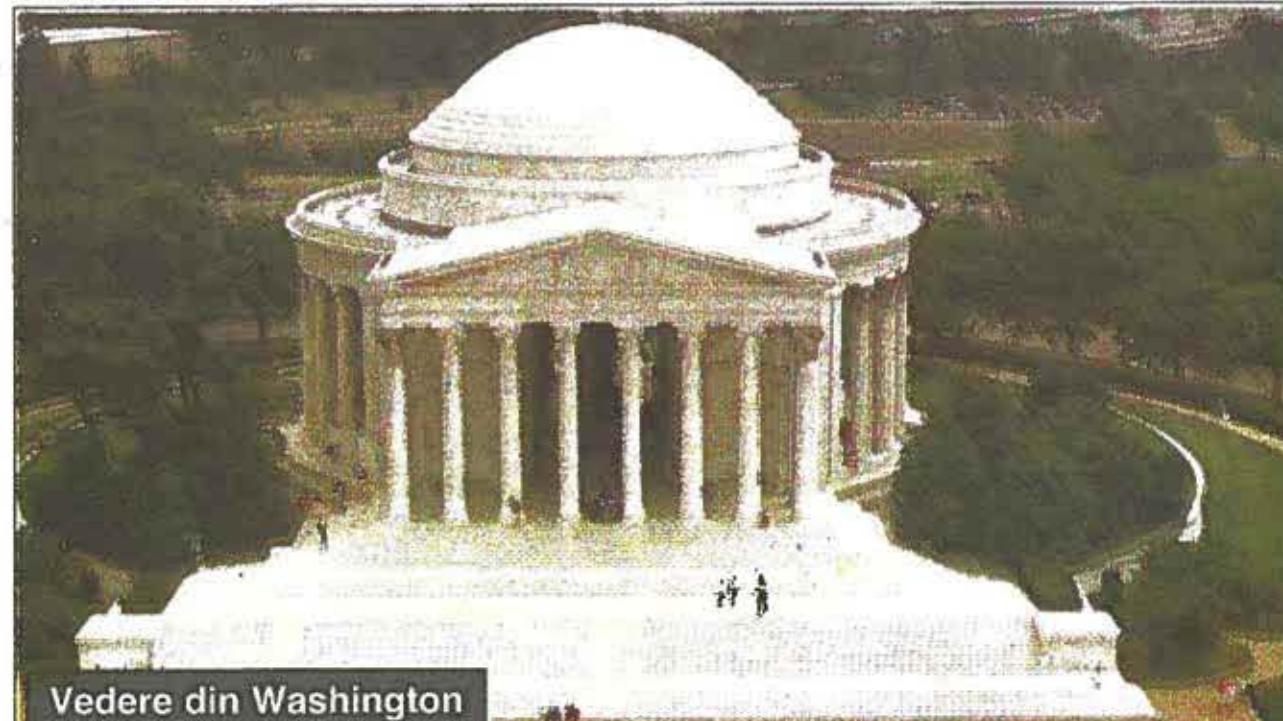
Nicolae Iorga

Criza economico-financiară mondială, o criză a economiei de speculație, ciclu scurt, 2 – 3 ani. Dar o criză plătită pe o criză de paradigmă, ciclu lung, început spre mijlocul secolului trecut și cu o durată de 70 – 80 ani. Criză de paradigmă nu neapărat prin compromiterea infailibilității autoreglării economice prin piață, ci prin compromiterea definitivă a sintagmei potrivit căreia „Dezvoltarea se realizează cu energie și resurse ieftine”, neregenerabile și limitate. De vreo câteva decenii, dezvoltarea trebuie să se realizeze – tot mai mult, prin energie și resurse regenerabile. În ce privește criza ca atare a economiei speculative, aceasta nu a avut deloc un debut brusc, cum se încercă uneori să se acrediteze. Dimpotrivă, ea s-a insinuat, în tabloul economic al lumii, cu precădere din a doua jumătate a anului 2008, devenind, în timp, evidentă, cu manifestări violente în plan economico-financiar. Din păcate, nu puțini analiști neglijeză existența și manifestările crizei fundamentale de paradigmă a economiei lumii, ei pun accentul pe limitarea acum a speculației, pe corectarea economiei virtuale, nominale, spre dimensiunile economiei reale. Ceea ce desigur că nu este rău, dar se vădește incomplet, chiar cu reverberații negative. Cu atât mai mult cu cât opțiunile noastre de acum, în România, în U.E. dar și în alte state, trebuie să vizeze - și vizează, chiar – nu un orizont de 2 – 3 ani, ci, dimpotrivă, termenul lung.

Așadar, pe un plan esențial, se impune o altă paradigmă în dezvoltare, configurată de către împlinirea economiei durabile cu cea sustenabilă, de concubinarea intereselor dintre generații, de un progres social mult

mai relevant decât cel din prezent care structurează lumea în câteva procente de superbogați și zeci și zeci de procente de săraci și „supersăraci”... Dar care sunt câteva repere ale „insinuării” crizei economiei speculative de care aminteam și care, în situația specifică a economiei românești, cu atâtia profesioniști de valoare (din păcate mai mult declarați decât recunoscuți), cu afirmații și considerații economice și politice „infaibilibile”, nu ne dădeau „dreptul” să fim surprinși de o astfel de criză. Si care sunt câteva repere ale crizei de paradigmă, în general și în România, în special, care nu ne-au dat și nu ne dău dreptul să realizăm o „privatizare prin conștiție, prin distrugere”, să instituim o dependență aproape totală a consumului nostru industrial, productiv și social, și a consumului nostru agro – alimentar, de exterior. Să devenim, astfel, importatori de energie negativă și de criză... Firește că analiza nu este deloc simplă. Câteva lucruri sunt, însă, evidente și trebuie spuse.

înălță, octombrie – decembrie 2007. Mai multe bănci importante americane și europene anunțau deprecieri abrupte ale activelor, deprecieri legate de credite ipotecare consimțite la împrumuturi puțin solide (credite „subprime”). Aceasta, în condițiile în care câteva luni mai devreme, chiar, în februarie același an, incapacitatea de a rambursa astfel de credite s-a amplificat și chiar fuseseră anunțate primele falimente ale unor stabilimente bancare specializate, iar în august mai multe bănci centrale vor interveni pentru a susține piețele de lichiditate. În ianuarie 2008, dobânda directoare a Băncii Centrale americane s-a redus cu 0,75 puncte, ajungând la 3,50%, fiind, apoi, în continuare, scăzută până la 2% între ianuarie și sfârșitul lui aprilie 2008. „O măsură de o amploare exceptională”, subliniau publicațiile economice, anunțând procese eco-

Vedere din Washington

nomice dintre cele mai grave. În 17 februarie 2008, banca „Northern Rock”, cu mari probleme, va fi naționalizată de către guvernul britanic, iar în 16 martie 2008, J.P. Morgan Chase va anunța răscumpărarea Băncii de afaceri americane Bear Steams, la un preț relativ redus și cu ajutorul Băncii Centrale Americane... În 7 septembrie, Trezoreria Statelor Unite va pune sub tutela gigantului creditului ipotecar Freddie Mac și Fannie Mae, în scopul ca aceștia să-și restructureze finanțele și garantând datorile lor pentru nivelul de 200 mld. dolari. Iar, în 15 septembrie, numai peste o săptămână, deci, Banca de Afaceri Lehman Brothers își „va depune bilanțul”, în vreme ce una dintre principalele bănci americane, „Bank of America” va anunța răscumpărarea unei alte bănci de afaceri de pe Wall Street, anume „Merrill Lynch”. Mai mult, zece bănci internaționale vor pune în operă un fond de lichiditate de 70 mld. dolari pentru a putea face față nevoilor lor cele mai urgente, în vreme ce Băncile Centrale vor deschide „vanele” de credit. Nu s-a putut împiedica, totuși, un foarte puternic recul, chiar prăbușiri, la bursele mondiale... Iar evenimentele au curs apoi „în cascădă”. Numeroase alte bănci cu mari datorii și pierderi răscumpărate sau naționalizate, în SUA și în mai multe state europene de marcă. În SUA, „Planul Paulson” pentru salvarea băncilor, adoptat de Senat într-o versiune revizuită, va adăuga, din bani publici, 150 miliarde dolari credite și alte ajutoare celor 700 miliarde de dolari de resurse acordate pentru a stabiliza sistemul financiar. Totodată, s-a prevăzut creșterea de la 100 mii dolari la 250 mii dolari a garanțiilor de stat asupra depozitelor bancare. În 2 octombrie 2008, Jean Trichet, președintele Băncii Centrale Europene dorește un plan amplu pentru susținerea băncilor centrale și altor bănci din U.E., subliniind că „actuala

criză financiară reprezintă un eveniment niciodată întâlnit de la al doilea război mondial începând”.

Iar exact în acest timp, atât de bulevard, primeam în România asigurări că „economia românească duduie”, că americanii o privesc cu invidie, că nu sunt semne că am putea fi prinși în mod serios în această „horă” a crizei financiare mondiale. Deși, mai puțin tot, bănci dintre cele importante falimentau, iar bursele se prăbușeau. Deși aveam toate condițiile pentru a „importa” criza, având în vedere mai ales deficitul de cont curent care, practic, alimenta și alimentea o creștere relativ lipsită de substanță reală, marile importuri pe care le realizam și lipsa, că de căt, a capacitatei de a acoperi din producția internă – „terminată”, din păcate, în anii tranzitiei – o serie de nevoi fundamentale ale dezvoltării și al vieții. (va urma)

Fâșia Gaza, un conflict foarte săngeros în plină desfășurare

Colegiul de redacție

Redactor șef coordonator:
DAN POPESCU

EUGEN IORDĂNESCU
EMIL DAVID
ILEANA ILIE

editor
GRUPUL DE PRESĂ CONTINENT
CAMERA DE COMERT,
INDUSTRIE ȘI AGRICULTURĂ A
JUDEȚULUI SIBIU
NOBLESSE SRL

ISSN 1841-0707
Tel. 0269/21.81.33,
fax. 0269/21.01.02,
e-mail rondu@rdslink.ro

Articolele apărute în revistă exprimă punctele de vedere ale autorilor, care pot fi diferite de cele ale redacției.